

ЗБОРНИК

ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ

ПОСВЕЋЕН ДВАДЕСЕТГОДИШЊИЦИ ПОСТОЈАЊА И РАДА
ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

Младен Вукомановић (председник), Гојко Лађевић, Момчило Спремић,
Љиљана Станојевић, Владимир Стојанчевић, Желжа Шкорић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Гојко Лађевић

СЕКРЕТАР УРЕЂИВАЧКОГ ОДБОРА

Љиљана Станојевић

Издавач: Историјски музеј Србије, Редакција и администрација:
Београд, Немањина 24, тел. 643-731. Штампа: РО »Нови пут« Светозарево
Штампано у 600 примерака

САДРЖАЈ — CONTENTS

ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ПОСТОЈАЊА И РАДА ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ — Гојко Лађевић	5
Чланци, расправе, прилози — Articles, papers, contributions	
НЕКА РАЗМИШЉАЊА О КНЕЗУ И ВЕЛИКОМ ЖУПАНУ ДЕСИ — Реља Новаковић	25
SOME REFLECTIONS ON DUKE AND GREAT, ŽUPAN DESA — Relja Novaković	25
ТУРСКИ БРОДОВИ НА САВИ И ТРАНЗИТ ПРЕКО БЕОГРАДА У XV, XVI И XVII ВЕКУ — Богумил Храбак	41
LES NAVIRES TURCS SUR LA SAVE ET LE TRANSIT PAR BELGRADE AUX XV, XVI ET XVII SIECLES — Bogumil Hrabak	41
БЕОГРАД ЗА ВРЕМЕ КАРАЂОРЂА — Павле Васић	55
BELGRADE IN KARADORĐE'S TIME — Pavle Vasić	55
СХВАТАЊА »НАЦИОНАЛНОГ« И »КЛАСНОГ« КОД Л. РАНКЕА И СВ. МАРКОВИЋА У ДОГАЂАЈИМА ПРВОГ И ДРУГОГ СРПСКОГ УСТАНКА — Владимир Стојанчевић	89
»CLASS« AND »NATIONAL« IN THE EVENTS OF THE FIRST AND SECOND SERBIEN INSURRECTION AS CONCEIVED, BY RANKE AND SVETOZAR MARKOVIĆ — Vladimir Stojančević	89
ИДЕОЛОГИЈА »СРПСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ« 1804—1830. У ЦЕЛИНИ РАЗВИТКА ФИЛОЗОФСКЕ И ДРУШТВЕНЕ МИСЛИ У СРБА — Андрија Стојковић	97
IDEOLOGIE DE LA »REVOLUTION SERBE« DE 1804—1830. DANS L'ENSEMBLE DU DEVELOPPEMENT DE LA PENSEE PRILOPHIQUE ET SOCIALE CHEZ LES SERBES — Andrija Stojković	97
ПИТАЊЕ ДИНАСТИЈЕ У ВРЕМЕ ПРВОГ НАМЕСНИШТВА 1839—1840. ГОДИНЕ — Радош Љушић	113
THE QVESTION OF DINASTY AT THE TIME OF THE FIRST REGUNCY 1839—1840. — Radoš Ljušić	113
УСПОСТАВЉАЊЕ ДИПЛОМАТСКИХ ОДНОСА ИЗМЕЂУ КЊАЖЕВИНЕ СРБИЈЕ И СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА 1881. — Милан Булајић	147
THE ESTABLISHMENT OF DIPLOMATIC RELATIONS BETWEEN THE PRINCIPALITY OF SERBIA AND USA IN 1881. — Milah Bulajić	147
ПОВЛАЧЕЊЕ КРОЗ СРБИЈУ И АЛБАНИЈУ У ДНЕВНИКУ ПЕТРА I КАРАЂОРЂЕВИЋА — Љубодраг Димић	189
AFTER DIARY OF PETAR I KARADORĐEVIĆ — Ljubodrag Dimić	189

ПРВО СНИМАЊЕ БЕОГРАДА ДАГЕРОТИПИЈОМ И ДИМИТРИЈЕ НОВАКОВИЋ — ИЗ РУКОПИСНЕ ЗБИРКЕ »ПРИЛОЗИ ЗА ИСТОРИЈУ, ЕСТЕТИКУ И СОЦИОЛОГИЈУ ФОТОГРАФИЈЕ« — Александар Павловић	225
THE FIRST DAGUERRETYPE, OF BELGRADE AND DIMITRIJE NOVAKOVIĆ — FROM THE MANUSCRIPT COLLECTION »CONTRIBUTION TO THE HISTORY, THEORY, AESTHETICS AND SOCIOLOGY OF THE PHOTOGRAPHY« — Aleksandar Pavlović	225
Из музеологије — From museology	
ВОТИВНА ПЛОЧА ЈУПИТЕРА ДОЛИХЕНА — БРЗА ПАЛАНКА — ЕГЕТА — Петар Поп—Лазих	235
VOTIVE PLATE OF JUPITER DOLIHENUS — BRZA PALANKA — EGETA — Petar Pop—Lazić	235
ПОВОДОМ ДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ САРАДЊЕ СА МУЗЕЈЕМ ЗА НЕ- МАЧКУ ИСТОРИЈУ ИЗ БЕРЛИНА — НЕМАЧКЕ ДЕМОКРАТ- СКЕ РЕПУБЛИКЕ — ИЗЛОЖБА »ПЕТ ВЕКОВА НЕМАЧКОГ УМЕТНИЧКОГ ЗАНАТСТВА — Љиљана Константиновић	241
EXHIBITION »FIVE CENTURIES OF THE GERMAN ART CRAFTS« — ORGANIZED ON THE OCCASION OF THE 10th ANNIVE- RSARY OF THE COOPERATION WITH THE GERMAN HISTORY MUZEUM FROM BERLIN GERMAN DEMOKRATIC REPUBLIC — Ljiljana Konstantinović	241
ГОСТОВАЊЕ ИЗЛОЖБЕ »УЖИЧКА РЕПУБЛИКА« У ПОЗНАЊУ — Павле Стојковић	245
PRESENTATION OF THE EXHIBITION »THE REPUBLIC OF UŽI- CE« IN POZNAN — Pavle stojković	245
ПРЕГЛЕД ИЗЛОЖБИ ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ У 1982. ГОДИ- НИ — Косана Јочић—Живковић	247
REVIEW OF THE EXHIBITIONS HELD BY THE HISTORICAL MUSEUM OF SERBIA — Kosana Jočić—Živković	
БИБЛИОГРАФИЈА НАПИСА ИЗ ШТАМПЕ О ИЗЛОЖБАМА ИСТО- РИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ У 1982. ГОДИНИ — Косана Јо- чић—Живковић	249
BIBLIOGRAPHY OF ARTICLES AND THE PRESS ON EXHIBITI- ONS AT THE HISTORICAL MUSEUM OF SERBIA — Kosana Jočić—Živković	249